

Queer studies. Podręcznik kursu**Red. JACEK KOCHAŃOWSKI****MARTA ABRAMOWICZ****ROBERT BIEDROŃ**

WARSZAWA,

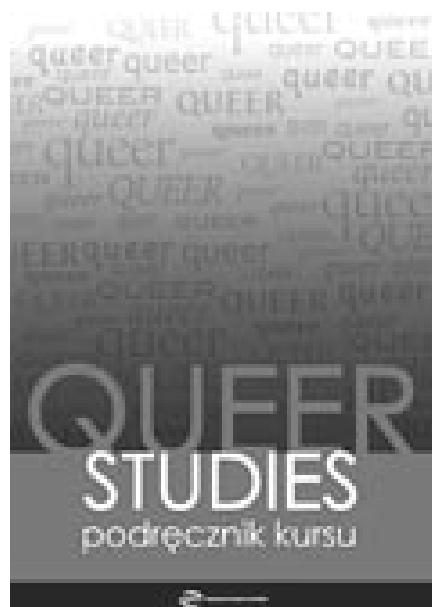
KAMPANIA PRZECIW HOMOFOBII, 2010

Queer studies. Podręcznik kursu pod redakcją dr. Jacka Kochanowskiego, Marty Abramowicz i Roberta Biedronia to rzetelnie przygotowany wstęp do analizy tożsamości płciowych, a także kulturowego i społecznego funkcjonowania ról i stereotypów płciowych. Publikacja kompleksowo omawia kwestie między innymi hetero-, homo-, bi- i transseksualności, uzmysławiając nam, że „stabilna” orientacja seksualna nie jest niczym oczywistym. A przynajmniej nie dla teoretyków *queer*.

Czym jest zatem queer? Słowo pierwotnie obraźliwe wobec gejów i lesbijek (nie jest w pełni przekładalne na język polski; w najprostszym tłumaczeniu oznaczać może coś pomiędzy „odmieńcem” a „ciotą”) miało wywoływać uczucie wstydu wśród osób, które bez skrępowania mówiły o swoim homoseksualizmie. „Queer” jednak szybko straciło pejoratywny wydźwięk, a nawet znalazło zaszczytne miejsce na sztandarach środowisk LGBTQ (lesbian, gay, bisexual, transsexual/transgender), wywołując w ten sposób sporo zamieszania. Dlaczego? Bo podważało sensowność definiowania się wszelkiego rodzaju mniejszości seksualnych. Queer polega na krytyce tożsamości płciowych i seksualnych, jakie w społeczeństwach uznawane są za jedynie obowiązujące, czyli „normalne”. W gruzach legł w pierwszej kolejności binarny podział na osoby homoseksualne/heteroseksualne, a następnie wyznaczanie kolejnych nienormatywnych tożsamości płciowych, „produkowanych” przez normę heteroseksualną.

Queer nie tylko więc dekonstruuje kategorię homoseksualności, ale też ideę seksualności jako takiej. A więc niszczy świat, który narzucił nam wykluczenia. W tej sytuacji nie musimy się już tłumaczyć z naszej odbiegającej od przyjętej „normy” seksualności. A skoro znika forma opresji, której dotychczas bezwiednie podlegaliśmy, znika też podstawowy problem seksualnych uprzedzeń. Proste? W teorii i owszem, w praktyce – zweryfikuje to czas. Według mnie, zdecydowanie „lepiej opisywać historie poszczególnych osób, które są różne i szukać wspólnej płaszczyzny doświadczenia. Nie wspólnej teorii” (P. Pacewicz, M. Konarzewska: *Zakazane miłości*. Warszawa, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2010).

Tyle o kanonicznej (o ile taka istnieje...) wersji queer. W Polsce *queer studies* mają nieco inne oblicze. O ile zachodnie społeczeństwa czują potrzebę wyzwiania się z ram definicji, o tyle u nas wciąż przejawia się silna potrzeba ściślego określania swojej orientacji. Ruch emancypacyjny broniący praw mniejszości seksualnych też dopiero zaczyna rozkwitać – dla części polskiej społeczności LGBTQ niezrozumiała wydaje się więc rezygnacja z walki o prawa obywatelskie w imię długoterminowego dążenia do obalenia norm heteronormatywnych.

W *Queer studies*... najwięcej miejsca poświęcono orientacjom nieheteronormatywnym, od definiowania których teoretycy queer pragną uciec, ale o których nie sposób nie wspomnieć. Wśród omawianych kwestii dużo miejsca poświęcono historii homoseksualności zarówno w skali globalnej, jak i lokalnej (czyli w Polsce), aktualnej sytuacji społecznej osób LGBTQ, istocie *coming outu*, ale też językowi, jakim definiujemy np. homoseksualność i wszelkie odstępstwa od „normy”. Wśród ciekawostek warto wymienić też rozdział na temat postrzegania homoseksualności przez religie (judaizm, chrześcijaństwo i islam), a także krótką analizę (nie)obecności gejów i lesbijek w kinie i sztuce. W publikacji znajdziemy teksty między innymi dr. Jacka Kochanowskiego, prof. Ireneusza Krzemińskiego, dr Agnieszki Graff, dr. Tomasza Basiuka, Bartosza Żurawieckiego, co nadaje podręcznikowi akademicki charakter.

Queer Studies wydała Kampania Przeciw Homofobii przy wsparciu Fundacji im. Róży Luksemburg w Polsce. Co ważne, podręcznik dostępny jest bezpłatnie w wersji drukowanej oraz pliku pdf na stronie internetowej Kampanii. Jego lekturę gorąco polecam.

ANNA MILCZAREK